

Kronikken

Nanna Bjargum

Lektor, cand.mag.

Odsherreds Gymnasium.

nannabjargum@tyskforlaget.dk

Gymnasiereformen - penge og kvalitet, tak!

Så kom gymnasiereformen i hus og med dén svar på en række spørgsmål om fagrækken, fag inden for og uden for fagpakker, længden af de enkelte fagforløb og indholdet af introduktionsforløbet.

Rammerne er givet, og fagene kan enten glæde sig eller græmme sig.

Til glæderne hører, at politikerne har fulgt Europarådets hensigtserklæring om, at alle i Europa skal lære mindst to fremmedsprog, og at politikerne samtidig har indset, at et begynderprog skal have ordentlige vilkår, nemlig tre års (evt. 2½ års) undervisning. Her ses det tydeligt, at den megen tale om kvalitetsforbedringer i gymnasiet er udmøntet kontant i et ekstra obligatorisk år. Inden træerne vokser ind i himlen, skal man måske så lige overveje, hvorfor kun gymnasieelever og ikke HF-elever skal opfylde Europarådets hensigtserklæring? På det toårige HF har man samtidig fjernet 3. fremmedsprog fra rækken af obligatoriske fag. Så HF-eleverne kan altså siges at betale for gymnasiets kvalitetsforbedringer. Endvidere har man i gymnasiereformen som bekendt ønsket at fjerne opdelingen i den sproglige og den matematiske linje, og dermed har man også fjernet to sprog som obligatoriske for de sproglige elever: latin og 3. fremmedsprog/begynderprog. Tiden vil vise, hvor mange elever der fravælger den sproglige profil i deres gymnasieuddannelse.

Det næste skridt er udformningen af bekendtgørelserne, både den overordnede for gymnasiet og fagbekendtgørelserne med tilhørende undervisningsvejledninger. Her må man virkelig håbe, at undervisningsministeren og hendes embedsmænd er i stand til at tænke nyt. I nærværende nummer af Sprogforum har vi lavet nogle punktnedslag i den aktu-

elle fagsituation i nogle af de gymnasiale uddannelser. Disse viser bl.a. et ønske om en gennemgribende ændring af grammatikundervisningen og nogle problematiseringer i forhold til projektarbejde.

Forud for gymnasiereformen nedsatte undervisningsministeren en række udvalg, der skulle tænke tanker om fremtidens gymnasium, og det har man da også gjort i sprogfagene i rapporten: 'Fremtidens sprogfag - vinduer mod en større verden. Fremmedsprog i Danmark - hvorfor og hvordan?', som er kommenteret i andre artikler i dette nummer af Sprogforum.

Vi står altså med nogle rammer for sprogundervisningen og nogle generelle anbefalinger, men den konkrete udfyldelse af rammerne er i høj grad afhængig af ministerens og ministeriets satsning:

- I hvor høj grad vil man inddrage fagfolk med specifikt kendskab til forskningen i fremmedsprogspædagogik i arbejdet med bekendtgørelser og vejledninger?
- Hvordan vil man sikre, at såvel fagbekendtgørelser som undervisningsvejledninger bygger på denne forskning og dermed peger ud i fremtiden og ikke bagud til de sidste 70 års sprogundervisning?
- I hvor høj grad skal fagbekendtgørelserne i de enkelte sprogfag koordineres, så de har enslydende krav (f.eks. vedrørende omfang af læsepensum, vægtning af indsigt i kultur og samfundsforhold, vægtning af de fire færdigheder (læse-, skrive-, lytte-, tale)) med alt, hvad det indebærer af snærende bånd?
- Hvordan skal eleverne evalueres, og hvilke kompetencer skal være kernen i de gymnasiale sprogfag? Det sidste har arbejdsgruppen bag rapporten indgående beskæftiget sig med.
- Hvordan sikrer man, at sprogfagene kan indgå i tværfagligt projektarbejde uden at måtte give køb på træningen af elevernes kommunikative færdigheder, og uden at de bliver redskabsfag, der sørger for, at eleverne læser en tekst eller to om projektets emne på fremmedsprog? Her findes der allerede mange forslag, som løbende bør gennemdiskuteres og afprøves.

Mit ønske er, at kommissoriet til grupperne, der skal skrive bekendtgørelser og undervisningsvejledninger, virkelig bliver gennemdiskuteret i de bredest mulige faglige fora. Endvidere synes jeg, det vil være ønskeligt, at udvalgenes medlemmer præsenteres med begrundelser for, hvorfor de er valgt til at sidde i udvalget. Ved de to foregående reformer, gymnasiereformen fra 1988 og HF-reformen fra 1991 bestod arbejdsgrupperne af fagkonsulenten/erne, en repræsentant for den faglige forening, en repræsentant for eleverne og - i gymnasiereformen - en repræsentant for det private erhvervsliv. Med al respekt for disse menneskers faglige kvalifikationer (jeg var selv én af dem i HF-reformen), så er det uhyre vigtigt, at der også indgår en person med en

forskningsbaseret teoretisk viden, som man ikke kan forlange eller forvente af ovennævnte personrække. Det vigtige er, at der bliver en sammenhæng med hensyn til det teoretiske fundament for såvel bekendtgørelse som undervisningvejledning, og at de teorier, der i dag af forskerne anses for bærende og dokumenterede, er med til at præge bekendtgørelser og vejledninger.

Jeg mener, at arbejdsgrupperne forud for den egentlige udfærdigelse af bekendtgørelser og vejledninger grundigt skal diskutere (også i en bredere kreds af lærere) følgende spørgsmål:

- Hvordan får vi startet en diskussion af positive og negative aspekter ved den 'traditionelle' sprogundervisning, og hvordan får vi forenet det bedste fra denne med de nyere og nyeste undervisningsformer?
- Hvordan sikrer vi, at sprogtilegnelsen ses som en kognitiv proces med vægt på lærernes kendskab til intersprogsudvikling?
- Hvordan inddrager vi i undervisningen de sociokulturelle aspekter, altså elevernes individualitet, deres viden om sprog og sprogtilegnelse og deres holdninger til sprog generelt og til de aktuelle fremmedsprog og deres kulturelle kontekster?
- Hvordan lærer vi eleverne at handle sprogligt kompetent?

Efteruddannelse

Der er afsat 78 mill. kroner til efteruddannelsen, men gymnasiereformen skal være udgiftsneutral! Hvordan udføres det kunststykke? Jo, vi fjerner bare 20% af elevernes skriftlige arbejde.

Pengene bliver først frigivet i år 2005, men undervisningsministeriet har sendt kraftige signaler til de faglige foreninger om, at der bør stå Gymnasiereform på de allerfleste kurser allerede fra 2004. Og et blik på dette efterårs udbudte kurser viser, at de faglige foreninger er kommet ministeriet i forkøbet. Så vi må gå ud fra, at der i de næste mange år sker en kraftig opkvalificering af **alle** gymnasielærere.

Arbejdsgruppen bag 'Fremtidens sprogfag ...' peger på nogle centrale emner for den faglige efteruddannelse:

- Brobygning mellem folkeskole og gymnasium, hvor man fokuserer på, at lærerne fra begge niveauer skal tilegne sig viden om sprogundervisningen på grundskole- og gymnasialt niveau.
- Lærerne skal få viden og bevidsthed om de forskellige fremmedsprogsdidaktiske metoder på de forskellige udviklingstrin og skal reflektere over deres hensigtsmæssighed.
- Lærerne skal opdatere deres viden om fremmedsprogstilegnelse generelt.

- Arbejdsgruppen understreger endvidere, at det er vigtigt, at den faglige kvalificering sker løbende i hele lærerens arbejdsliv. Ifølge undervisningsinspektør Claus Christensen er de 78 mill. kr. ikke begrænset til nogle få år omkring reformens gennemførelse, men vil være til rådighed de næste mange år. Man må så håbe, at politikerne husker det, når der næste gang skal findes sparemaal.

Århundredets reform bliver søsat, ifølge undervisningsministeren. Der skal ske en gennemgribende ændring af alle fag, arbejdsmetoder og evalueringformer. Man må håbe, at dette kommer til at ske på det mest kvalificerede grundlag.

Faktaboks om det almene gymnasium efter reformen (med fokus primært på sprogfagenes stilling)

Generelt: adskillelsen mellem sprogligt og matematisk gymnasium ophæves

Grundforløb på ½ år med fagene:

- dansk, engelsk, historie, idræt, matematik, samfundsfag, et kunstnerisk fag, et naturvidenskabeligt fag og andet fremmedsprog (begynder- eller fortsættersprog)
- skolen kan vælge at lade andet fremmedsprog starte ved indgangen til grundforløbet eller efter grundforløbet
- et naturvidenskabeligt forløb
- et forløb om almen sprogforståelse
- almen studieforbereelse

Studieretningsforløb på 2 ½ år:

- alle elever skal have fire fag på A-niveau (heraf to obligatoriske: dansk og historie), tre fag på B-niveau og syv fag på C-niveau
- alle elever skal min. have engelsk på B-niveau
- alle elever skal min. have et yderligere sprog: fortsættersprog (tysk eller fransk) på min. B-niveau eller begyndersprog på A-niveau (min. 2 ½ års undervisning). Skolerne kan vælge, om begyndersprog starter ved indgangen til gymnasiet eller efter ½ års grundforløb
- sprogfagene kan desuden indgå i studieretningsfagene (fagpakker) eller som valgfag
- eleverne kan have op til fire fremmedsprog
- latin og græsk indgår i de sprog, der kan vælges